

Najaarscongres NPW

"Systeemkwaliteit en vakmanschap"

OP 18 NOVEMBER 2014 ORGANISEERDE HET NEDERLANDS PLATFORM WARMTEPOMPEN IN HOUTEN ZIJN JAARLIJKS NATIONAAL NAJAARSCONGRES. ALS DAGTHEMA WERD GEKOZEN VOOR 'SYSTEEMKwaliteit EN VAKMANSCHAP'. EEN ONDERWERP DAT OP HEEL WAT INTERESSE MOCHT REKENEN, WANT DE ZAAL LIEP HELEMAAL VOL VOOR EEN NAMID-DAG GEVULD MET KENNISOVERDRACHT EN INFORMATIE-UITWISSELING.

"Het realiseren van kwalitatief hoogwaardige warmtepomp-systemen is noodzakelijk willen we een stap naar verdere verduurzaming van de gebouwde omgeving maken", vertelt Willem Hooijkaas, voorzitter van het Nederlands Platform Warmtepompen. "Zo vragen de actuele ontwikkelingen op het vlak van het Energieakkoord en de EPC-verlaging van 0,6 naar 0,4 gelijktijdig om aandacht voor de geleverde kwaliteit van systemen. Een goed ontwerp en een goede uitvoering en beheer van warmtepompsystemen is hierbij essentieel. Om de kwaliteit – ook naar de markt – uit te stralen, vormt certificering een belangrijk aandachtspunt. Dit biedt de installateur ook zicht op zijn eigen positie en schept kansen om tot kwaliteitsverbetering te komen. Sterker nog, weten installateur, adviseur, leverancier en opdrachtgever nog wel waar ze aan toe zijn? Tijdens ons nationaal najaarscongres komen verschillende aspecten aan bod die voor de praktijk van direct belang zijn."

40-27-27 in 2030

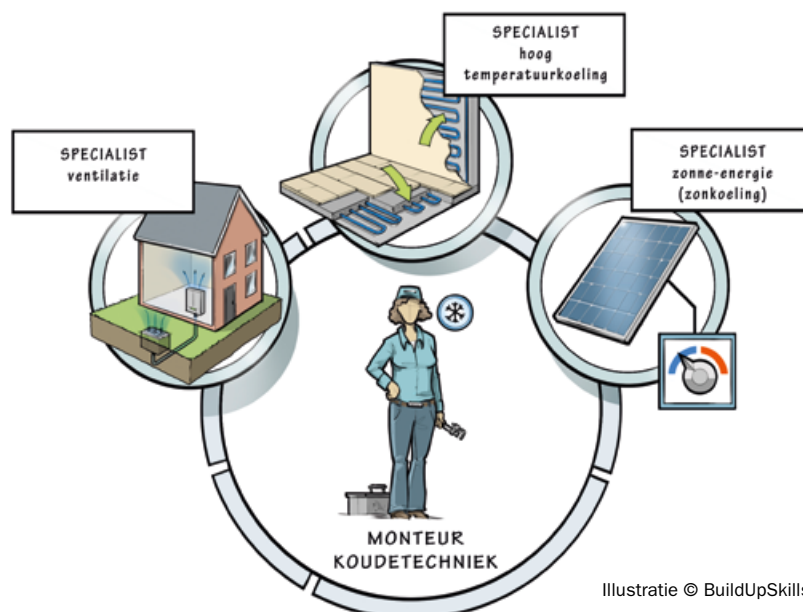
Henk Kranenberg van Daikin Europe NV, maar ook voorzitter van Verac (Vereniging van fabrikanten en importeurs van airconditioning en warmtepomp apparatuur), beet de spits af. "De Europese 20-20-20 doelstellingen in 2020 zijn ondertussen al achterhaald. Nu gaan we met zijn allen voor 40-27-27 in 2030, met 40 procent CO2-reductie, 27 procent energiebesparing en 27 procent

hernieuwbare energie. Gebouwen blijven nog steeds 40 procent van de energievraag bepalen, waarvan ruim de helft voor verwarming. Logisch dus dat Brussel hierop focust, met onder meer concrete acties om het onbenutte potentieel te realiseren, maatregelen die matchen met het type gebouwen en het klimaat. Hierbij rekening houdend met regionale verschillen en gebruiken, elk land mag verdere maatregelen treffen zolang het maar niet de eigen markt afschermt, en geharmoniseerde instrumenten moeten worden gebruikt voor calculaties. Dit wordt NEN 7120, aan revisie toe in 2016/2017. Europa heeft een waslijst directives uitgewerkt, met het gemeenschappelijke doel om duurzamer en energie-efficiënter te werken. Denk onder andere maar aan de EED directive, RES directive, EPBD directive en Ecodesign (ErP) directive."

"Druk op het vakmanschap neemt toe"

Jan Cromwijk, projectsecretaris van het Europees gefinancierd project BuildUpSkills, had het over kennis als basis voor kwaliteit. "Welk vakmanschap is er nodig zodat de energiedoelstellingen worden behaald? Een uitdaging, want de druk op het

vakmanschap neemt toe. Het moet een zorg zijn voor iedere bouwpartner, want dankzij pioniers en innovators is er een groene golf op gang gekomen. De komende zes jaar verwachten we dat 40 à 50 procent van de klanten uitdrukkelijk zal vragen om duurzame en energiezuinige technieken toe te passen. Vergelijk het met een surfer. Door goed om je heen te kijken, zie je de golf op je afkomen. Bereid je zo goed mogelijk voor, spring er op het juiste moment op en je komt heel ver. Wel, de golf is er, spring erop! Pas de juiste technieken toe, zoals warmtepompen, ventilatie, LT-verwarming, zonne-energie, energieopwekking, energiemonitoring. De vakman heeft dus geen bijscholing maar 'op'-scholing nodig. De basisvakman 2020 moet over een minimum kennis in alle duurzame installatietechnieken beschikken." QBISnl, het openbaar nationaal kwaliteitsregister van de bouw- en installatiesector, is een verzamelplaats van bedrijven en professionals die gespecialiseerd zijn in duurzame technieken of in het energielabel. De bedrijven in QBISnl leveren aantoonbaar vakmanschap en kwaliteit. Daarvoor zijn ze gecertificeerd of gekwalificeerd door gerenommeerde instituten.

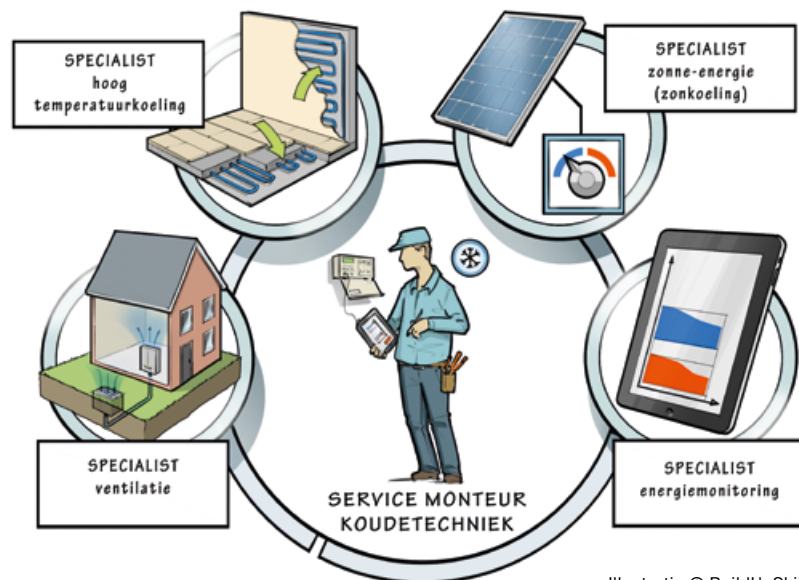
Illustratie © BuildUpSkills

ISSO-publicatie 72

Jan Aerts gaf een bijzonder technische presentatie over ISSO-publicatie 72, het ontwerp van individuele elektrische warmtepompinstallaties in woningen. Programmafase (wensen van een opdrachtgever, thermisch comfort PMV en lokaal (dis) comfort, akoestisch comfort, bouwkundige eigenschappen, ventilatie installatie, verwarmen, warmtapwater, afstemming met de bron, bepalen van een systeemconcept -technische en economische haalbaarheid, documentatie van de gegevens) en ontwerpfase (vermogensbehoeften in de vertrekken voor verwarmen, afgiftesysteem verwarmen en passief koelen, distributiesysteem verwarmen, aansluitvermogen verwarmen, vermogensbehoefte tapwater, distributiesysteem tapwater, aansluitvermogen tapwater, energiecentrale met warmtepomp, hydraulische schakeling en regeling, benodigd vermogen van de bron, distributiesysteem bron, regeling, sturen en beveiliging, documentatie van de ontwerpfase) werden aan de hand van voorbeelden toegelicht.

Cursusprogramma Warmtepomp Academy

Na een actuele stand rond warmtepompen (nieuwbouw en renovatie, certificering & cursussen) ging Willem Hooijkaas dieper in op het cursusprogramma van de Warmtepomp Academy. "Voor het realiseren van kwalitatief goede warmtepompsystemen en de daarvoor benodigde kennis op het gebied van het ontwerpen en installeren van dergelijke duurzame systemen, is op initiatief van OTIB de Leergang Warmtepompen ontwikkeld, met als doelgroep onder meer installatietechnici, ontwerpers, tekenaars, werkvoorbereiders, calculators, adviseurs en projectleiders. De cursussen zijn ontwikkeld rond de beschikbare ISSO-publicaties 72, 80 en 81 en kennen een praktijkgerichte benadering van de materie op basis van een gedegen theoretische onderbouwing. Het cursusaanbod bestaat uit Individuele warmtepompen in woningen, Collectieve Warmtepompen, Grond-

Illustratie © BuildUpSkills

gebonden warmtepompen utiliteit, Lucht/water warmtepompen in woningen en Servicemonteur warmtepompsystemen. Alle cursussen worden door de Warmtepomp Academy in Woerden gegeven. Daarnaast zijn er nog drie cursussen uitsluitend als incompany mogelijk: Lucht/lucht warmtepompen utiliteit, Warmtepompen voor gemeenten en Warmtepompen voor Woningcorporaties."

Monitoring van warmtepompsystemen

Aan de hand van drie praktijkcases (een gesloten bron met 45 individuele warmtepompen, een open bron met zes collectieve ketelhuizen en een lucht/water warmtepompsysteem in een school) toonde Siem Opschoor van DWA installatie- en energieadvies het nut en de noodzaak aan van monitoring van warmtepompsystemen. "Klimaatinstallaties worden steeds energiezuiniger, maar daarmee ook complexer. Een goede werking vraagt meer inzet van beheerders en onderhoudspartijen. Om hierin transparantie te geven, heeft DWA installatie- en energieadvies Monavis ontwikkeld, waarbij afwijkingen in de installatie worden gevisualiseerd. Volgens ons ligt de kracht in de visualisatie en de snelle terugkoppeling."

RijswijkBuiten

Afsluiten deed Ronald Schilt van Merosch, adviseurs voor gezonde en energieneutrale gebouwen, met een presentatie over een integrale aanpak van warmtepompsystemen in de praktijk. RijswijkBuiten is een wijk die op termijn evolueert tot een energieneutrale wijk, waarbij op grote schaal duurzame energie wordt opgewekt en de bewoners eventuele overschotten aan elkaar kunnen leveren. "Dit was de ambitie die in 2010 door de gemeenteraad werd meegegeven bij de ontwikkeling van ongeveer 3.500 nieuwbouwwoningen in RijswijkBuiten. Hierdoor is dit een van de weinige gebiedsontwikkelingen waarbij de verkoop van woningen, ondanks de malaise op de woningmarkt, goed loopt. De energieneutrale ambitie, het bevlogen leiderschap vanuit het programmabureau, het onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners en hoge verwachtingen hebben hier zeker een positieve bijdrage aan geleverd. Om tal van redenen blijkt nul-op-de-meter door toepassing van warmtepompen goed haalbaar. Maar let op, success is not final and failure isn't fatal, it's the courage to continue that counts." (Door Rudy Gunst)

■ www.ehpa.org